

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

VYBRANÁ TÉMATA

Způsob stanovení platů členů parlamentu ve vybraných zemích EU

Obsah

ÚVOD	3
BULHARSKO	4
ESTONSKO	4
FINSKO	5
FRANCIE	6
LITVA	6
POLSKO	7
RAKOUSKO	8
SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ	8
SLOVENSKO	9
SPOLKOVÁ REPUBLIKA NĚMECKO	9
ŠVÉDSKO	10

Vybraná témata č. 01/2022
leden 2022
autor: Štěpán Pecháček

Shrnutí

Konkrétní způsob změny platu poslance je ve všech sledovaných zemích upraven zákonem. Následující přehled obsahuje popis způsobu stanovování a úpravy platů (odměny) členů parlamentu ve vybraných zemích. Jde o pravidla upravující stanovení základního platu poslance, nejsou zde obsažena pravidla pro určování příplatků za výkon funkcí, které jsou běžné prakticky ve všech parlamentech, ani dalších nároků poslanců. Nezabývá se otázkou náhrad spojených s výkonem mandátu, pokud tyto náhrady nejsou legislativně upraveny jako faktická součást platu. Srovnávána je situace v Bulharsku, Estonsku, Finsku, Francii, Litvě, Německu, Polsku, Rakousku, Spojeném království, Slovensku, Švédsku.

Ze srovnání vyplývá, že pouze v Litvě existuje model, podle kterého rozhoduje o zvýšení platů každoročně sám parlament. Nejedná se ovšem o platy pouze pro poslance parlamentu, ale pro všechny ústavní činitele, včetně soudců a státních zástupců. Parlament je navíc omezen návrhem, který mu předkládá vláda.

Častým modelem je navázání platů poslanců na platy ve veřejném sektoru. Do této skupiny můžeme zařadit Bulharsko, Estonsko, Francii nebo Polsko. U tohoto modelu je třeba brát v úvahu, že platy ve veřejném sektoru ovlivňuje vláda. V případě Německa jsou platy poslanců navázány na platy soudců. V Německu také platí, že nově zvolený Bundestag musí potvrdit svým usnesením schéma na úpravu platů, pokud tak neučiní, zůstanou platy v daném volebním období beze změny. V případě Rakouska je zákonem stanovený plat poslance, od něhož se odvíjí platy dalších ústavních činitelů. Ke změnám dochází na základě rozhodnutí předsedy účetního dvora, který se řídí povinným schématem. Ve Finsku, Spojeném království a ve Švédsku rozhoduje o platech poslanců nezávislý orgán. V tomto případě nemusí být výše ani jiná pravidla pro určení platu stanovena.

Odměna za výkon mandátu je ve vybraných zemích upravena v různých zákonech, např. jednacím řádem nebo zákony o parlamentu či o členech parlamentu, zákony o platech ústavních činitelů nebo zákonem o postavení nezávislé instituce. Častá je také provázanost právních norem, kdy odměna je stanovena v jedné normě, ale způsob úpravy je obsažen v jiné právní normě.

Obsah

ÚVOD.....	3
BULHARSKO	4
ESTONSKO	4
FINSKO.....	5
FRANCIE	6
LITVA.....	6
POLSKO.....	7
RAKOUSKO	8
SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ	8
SLOVENSKO	9
SPOLKOVÁ REPUBLIKA NĚMECKO.....	9
ŠVÉDSKO	10

Úvod

Odpovídající finanční odměna je jedním z rozhodujících faktorů pro nezávislý výkon volného mandátu a je také spojena s profesionalizací poslaneckého mandátu. Některé země proto nehovoří o platu, ale o odměně vyplácené členovi parlamentu po dobu výkonu mandátu s cílem umožnit mu nezávislý výkon zastupitelské funkce. Toto pojetí reflektuje historický vývoj výkonu mandátu, kdy počet zasedání parlamentu byl nízký a poslanci byly refundovány maximálně náklady spojené s jeho účastí na zasedání. Toto pojetí ovšem ekonomicky limitovalo okruh osob, které si mohly dovolit mandát vykonávat, proto se s rozšiřováním volebního práva a sociálního spektra zvolených poslanců začalo přistupovat k vyplácení platu. Prakticky všechny země v současné době kombinují plat (odměnu) a nárokové náhrady umožňující profesionální výkon mandátu poslance.

Rozhodování o legislativě upravující platy a náhrady členů parlamentu je označováno za rozhodování ve vlastní věci, které je spojeno se zřejmým střetem zájmů. Z tohoto důvodu většina parlamentů upouští od stanovování fixních částek přímo zákonem (jak tomu bylo i v České republice do přijetí zákona č. 236/1995 Sb.), kdy každá změna platu (zvýšení i snížení) představuje nutnost změnit zákon, a přechází ke stanovení obecných pravidel, kterými se řídí stanovení a následné úpravy platu člena parlamentu, přičemž ke změnám dochází bez zásahu parlamentu. Parlament v tomto případě rozhoduje o výši platu pouze při schvalování zákona, který obsahuje mechanismus (metodu) upravující platy členů parlamentu. Ani tento způsob však nezaručuje stabilitu systému, pokud parlament do stanovených pravidel vstupuje pod vlivem aktuální situace, a v důsledku těchto zásahů dochází ke změnám zákona.

S ohledem na princip dělby moci ve státě se vytvořila také rovnováha v odměňování vysokých státních představitelů (v české terminologii ústavních činitelů) a obecně platí, že by nemělo docházet k výrazným rozdílům mezi platy představitelů moci zákonodárné, výkonné a soudní¹. Z toho vyplývá, že současně musí být omezena, pokud jde o platy poslanců, možnost zásahů ze strany výkonné moci.

¹ V případě ČR k tomuto rozdílu došlo ve prospěch moci soudní, viz Nález Ústavního soudu č. 181/2012 Sb. Podrobněji práce PI č. 3385, na vyžádání dostupná v PI.

Bulharsko

Plat

Základní plat poslance Národního shromáždění je na základě ustanovení čl. 5 – 7 přílohy jednacího řádu o finančních pravidlech upravujících rozpočet Národního shromáždění z roku 2013² stanoven jako trojnásobek průměrného platu ve veřejném sektoru. Výši platu ve veřejném sektoru zveřejňuje pravidelně bulharský statistický úřad. Plat poslance je čtvrtletně upravován (valorizován) na základě zveřejněné výše průměrného platu ve veřejném sektoru vypláceném v měsíci, který předchází danému čtvrtletí.³ Systém úpravy výše platu se nezměnil.

Další náhrady⁴

Poslanci Národního shromáždění jsou sociálně a zdravotně pojištěni, nadto jsou automaticky pojištěni úrazově, a to včetně životního pojištění.

Dále mají nárok na úhradu nákladů na silniční, železniční a vodní dopravu se státními a municipálními dopravci na úrovni první třídy, včetně lůžkové úpravy. Uznávány jsou také náklady na autobusovou přepravu se soukromými dopravci, pokud je prokázáno spojení s výkonem mandátu.

Poslanci bydlící více jak 250 km od Sofie mají nárok na 40 vnitrostátních letenek ročně a ostatní poslanci na 12 vnitrostátních letenek ročně, pokud je prokázáno spojení s výkonem mandátu.

Poslanci bydlící mimo Sofii mají nárok na ubytování v prostorech bytového fondu spravovaného Národním shromážděním. Veškeré poplatky a místní daně spojené s bydlením jsou hrazeny z rozpočtu Národního shromáždění.

Poslanci mají nárok na hrazení ubytování a cestovních nákladů, které vznikly v souvislosti s cestou do jejich volebního obvodu. Pro cesty mohou využívat své soukromé automobily. Náhrada je stanovena rozhodnutím předsedy Národního shromáždění.

Členové Národního shromáždění mají nárok na pracovní prostory na území hlavního města Sofie. Náklady včetně nezbytných technických a komunikačních zařízení, včetně webových stránek na webových stránkách Národního shromáždění hradí Národní shromáždění.

Estonsko

Plat

Podle § 3 zákona o platu vyšších státních úředníků (ústavních činitelů)⁵ se plat poslance určuje jako koeficient nejvyššího platu vyššího státního úředníka (ústavního činitele). Ten byl v době přijetí stanoven § 2 zákona ve výši 5 200 euro. Koeficient pro poslance je 0,65. Pro předsedu parlamentu je koeficient 1,00, pro místopředsedu parlamentu a předsedy výborů a politických klubů je koeficient 0,85 a místopředsedy výborů a klubů 0,75.

K přepočtu základu pro výpočet výše platů dochází každoročně v závislosti na růstu indexu spotřebitelských cen za uplynulý kalendářní rok, a to vždy k 1. dubnu. Index růstu spotřebitelských

²§ 5 Finanční pravidla týkající se rozpočtu Národního shromáždění. Příloha k jednacímu řádu, dostupná na:

<http://www.parliament.bg/en/rulesoftheorganisations> [26. 8. 2020]

³ V souvislosti s vyhlášením stavu nouze v roce 2020 z důvodu pandemie covid-19 se bulharští poslanci vzdali svých platů po dobu trvání stavu nouze.

<https://www.novinite.com/articles/204015/Bulgaria%27s+MPs+%26+Government+Forgo+Salaries+during+Coronavirus+State+of+Emergency> [26. 8. 2020]

⁴ Finanční pravidla týkající se rozpočtu Národního shromáždění. Příloha k jednacímu řádu, dostupná na:

<http://www.parliament.bg/en/rulesoftheorganisations> [26. 8. 2020]

⁵ <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/503072014001/consolide/current>. [26. 8. 2020]

cen je zveřejňován statistickým úřadem a výše základu je zveřejňována ministerstvem financí nejpozději do 15. března.

Další náhrady

Členové parlamentu bydlící mimo území hlavního města mají nárok na náhradu bydlení. Náhrada je vyplácena na základě předložených účtů a nesmí překročit 20 % z hrubého platu.

V prostorech parlamentu má každý člen právo na vlastní kancelář včetně nezbytného vybavení a IT techniky jako je laptop, desktop, tiskárna, atd.

Na základě předložených dokumentů má člen právo na kompenzaci nákladů spojených s výkonem mandátu, a to až do výše 30 % jeho hrubého platu. Do této částky spadá cestovné, poštovné, náklady na telefony, náklady na reprezentaci, překlady a zpracovávání odborných studií a analýz. Propláceny nesmí být náklady spojené s pořízováním hmotného majetku.

Finsko

Plat

Od roku 2003 rozhoduje o platu poslanců tříčlenná „platová“ komise, kterou volí předsednictvo parlamentu⁶. Členy komise nesmí být poslanci ani úředníci parlamentní administrativy. Komise je usnášénischopná pouze, pokud jsou přítomni všichni členové. Podmínky pro určení výše platu nejsou stanoveny. Komise v praxi rozhoduje na základě zásady přiměřenosti a bere v úvahu růst či pokles platů zaměstnanců ve státním sektoru. Platí ovšem, že se od platu místopředsedy parlamentu odvíjí plat ministrů vlády. Ministr vlády má nárok na plat místopředsedy parlamentu snížený o pět procent. Plat předsedy vlády je stejný jako plat předsedy parlamentu snížený o pět procent⁷.

Pro volební období 2019 – 2022 je základní plat poslance 6 614 euro měsíčně. Poslanci vykonávající mandát druhé a třetí volební období mají odměnu 6 945 euro a pro poslance zvolené po čtvrté a vícekrát je to 7 408 euro. Předseda parlamentu má plat 13 390 euro a místopředsedové 10 441 euro. Předsedové výborů dostávají příplatek 744 euro. Předsedové velkého výboru, ústavně právního výboru a výboru zahraničního a finančního a pro audit mají příplatek ve výši 1 226 euro⁸. Předsedové podvýborů mají nárok na příplatek 491 euro, v případě podvýborů uvedených výborů je to 744 euro. Předsedové klubů mají nárok na příplatek 1226 euro, pokud má klub více jak 16 členů a 744 pokud má mezi 3 – 15 členy⁹.

Další náležitosti

Poslanci pobírají fixní měsíční náhrady, které nepodléhají zdanění. Náhrady jsou v rozmezí 986,81 - 1809,15 euro v závislosti na bydlišti poslance. Poslanec s bydlištěm mimo území hlavního města má nárok na 1809,15 euro na bydlení. Pokud bydlí ve vzdálenosti větší, než 30 km od sídla parlamentu, má nárok na 1 315,75 euro. Poslanec bydlící přímo na území metropole má nárok na 986,81 euro měsíčně. Poslanci nedokládají způsob využití těchto fixních náhrad.

Členové parlamentu mají dále nárok na kancelář s IT vybavením, telefonem a dalším kancelářským vybavením v sídle parlamentu. IT vybavení je poskytováno také pro využití ve volebním obvodu.

Parlament hradí poslancům cestovné spojené s výkonem mandátu. Kromě toho mají nárok na využití tří cest taxi v Helsinkách bez uvedení důvodu. Poslanec může také využívat své vlastní

⁶ § 1 zákona o odměňování poslanců <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1947/19470328#a18.7.2003-701> [26. 8. 2020]

⁷Zákon o platech členů vlády. Dostupný na: <http://www.finlex.fi/fi/laki/kaannokset/2006/en20061096.pdf>

⁸ <https://www.eduskunta.fi/EN/kansanedustajat/palkkiot-ja-kulukorvaukset/Pages/default.aspx> [26. 8. 2020]

⁹ Ve finském parlamentu mohou vzniknout i kluby s menším počtem členů, než 3. Předsedové těchto klubů nemají nárok na příplatek.

vozidlo za podmínek stanovených komisí pro práci kanceláře. Poslanec musí dokládat veškeré cestovní náklady příslušnými dokumenty.

Poslanci mají dále nárok na bezplatnou lékařskou péči, resp. jejich zdravotní péče je hrazena parlamentem.

Francie

Plat

Platy členů Národního shromáždění a senátorů se určují na základě prováděcí vyhlášky k zákonu č. 58-1210 ze dne 13. prosince 1958¹⁰. Článek jedna vyhlášky stanoví, že základ pro výpočet platů poslanců se stanoví jako průměr nejvyššího a nejnižšího platového stupně nejvyšší platové třídy státních úředníků. Tento základ je v současné době 5 623,23 euro. K tomu mají poslanci nárok na příspěvek na bydlení ve výši 3 % základního platu, tedy 168,70 eura, a až 25 % z platu - 1447,98 eura - mohou získat za účast na jednání. Celková odměna poslance je tedy 7 239,91 eura¹¹.

Platy poslanců jsou tak automaticky zvyšovány/snižovány vždy, když dojde ke změně platů těchto úředníků. O korekci platů ve státní správě rozhoduje vláda.

Další náležitosti

Poslanci mají nárok na bezplatnou přepravu vlakem s národním dopravcem, a to první třídou. Jsou držiteli karty, která je opravňuje také k využívání lehátkových a lůžkových vozů. Národní shromáždění hradí 80 cest mezi Paříží a volebním obvodem a 12 cest mimo volební obvod.

Národní shromáždění hradí na základě doložených dokladů cesty taxi v rámci Paříže, resp. na letišti. Národní shromáždění také poskytuje dopravu po Paříži vlastními automobily, pokud je volná kapacita. Na požádání může poslanec získat nepřenositelnou kartu opravňující k bezplatné dopravě pařížskou hromadnou dopravou.

Ubytování mimopařížských poslanců je možné ve většině případů přímo v jejich kancelářích, popřípadě v 51 pokojích, které poskytuje Národní shromáždění. Kanceláře jsou plně vybaveny kancelářskou technikou, poslanci navíc mají právo na hrazení účtů za pět mobilních telefonů.

Poslanci mají nárok na sumu 5 373 euro měsíčně na hrazení nákladů spojených s výkonem mandátu.¹²

Poslanci mají dále zvláštní penzijní pojištění. Čerpat důchod bývalého poslance je možné od dosažení věku 62 let.

Litva

Plat

Stanovení platu poslanců upravuje zákon o platu politiků a úředníků státu¹³. V Litvě rozhoduje každoročně o výši platu členů parlamentu sám parlament. Do konce jarního zasedání parlamentu musí parlament schválit platovou základnu platnou pro budoucí kalendářní rok, kterou mu navrhuje vláda. Platová základna je přitom závazná nejenom pro členy parlamentu, ale i pro členy vlády, soudce, státní zástupce a další úředníky, na které se vztahuje zákon o státní službě. Vláda musí ve svém návrhu brát v úvahu návrh zástupců zaměstnanců, roční míru inflace a další faktory, které mohou ovlivnit ekonomický vývoj. Ústavní soud v roce 2009 rozhodl, že snížení platové

¹⁰https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do;jsessionid=B2A9A3E32232346872D682D1D3B7FE5C.tplgfr34s_2?cidTexte=JORFTEXT00000705195&dateTexte=20170917 [27. 8. 2020]

¹¹ Údaj podle odpovědi francouzského Národního shromáždění a Senátu na dotaz ECPRD č. 4068 z 24. dubna 2019.

¹² Rozhodnutí Byra č. 12/XV z 29. listopadu 2017.

¹³ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.335870?jfwid=rivwzvpgv> [27. 8. 2020]

základny je možné i v průběhu roku a umožnil tak okamžité snížení platů o 8,2 % v souvislosti s úsporným programem reagujícím na ekonomickou krizi.

Od prvního ledna 2020 byla platová základna stanovena na 176 euro, v roce 2019 byla 173 euro.

Platová základna je násobena koeficientem, který je pro řadového poslance 19,4. Plat řadového poslance tak byl v roce 2020 3 414, 4 euro před zdaněním¹⁴.

Další náležitosti

Poslanci mají nárok na měsíční sumu ve výši 0,8 průměrné mzdy na pokrytí výdajů spojených s výkonem mandátu. Suma je upravována čtvrtletně podle údajů statistického úřadu a není daněna. Mezi uznatelné náklady patří výdaje za telefony, cestovné (včetně využívání vlastního vozidla) a další výdaje prokázané účetními doklady. Využívání těchto prostředků je kontrolováno parlamentní komisí pro etiku a procedury.

Poslanci mají po dobu výkonu mandátu právo na využívání bydlení poskytovaného parlamentem. Přednostně mají právo na využívání tohoto bydlení poslanci, kteří nevlastní vlastní bydlení na území hlavního města a v okruhu 25 km za hranicemi hlavního města. Poslanci hradí náklady spojené s bydlením (energie, topení, vodné, stočné). Tyto náklady jsou automaticky strhávány z platu poslance.

Polsko

Plat

Podle článku 25, odst. 2 zákona o výkonu mandátu poslance nebo senátora¹⁵ je výše platu člena parlamentu nastavena podle platu státního podsekretáře (náměstka ministra), včetně všech kompenzací a bonusů, vyjma bonusů vyplývajících z délky pracovní praxe. Základní plat člena parlamentu je 80 % platu státního podsekretáře. Výše platu státního podsekretáře se stanoví součinem základního tarifu (částka, která je určena zákonem o státním rozpočtu) a koeficientem, který je stanoven nařízením vlády z roku 2002.

V roce 2019 byl základní plat člena parlamentu 8 017 PLN¹⁶. Tato částka podléhá dani z příjmu. Kromě toho má každý člen parlamentu podle čl. 42 zákona o výkonu mandátu nárok na nezdanitelné diety ve výši 25 % základního platu, tedy 2 004 PLZ.

Další náležitosti

Poslanci, kteří nemají byt na území hlavního města, mají nárok na bydlení v parlamentním ubytovacím zařízení. Počet míst je omezen, je poměrně rozdělován mezi kluby a kluby samy určují, kdo má nárok na toto ubytování. Poslanec, který nezíská tuto formu ubytování, si může pronajmout byt a má nárok na příspěvek na bydlení ve výši ceny ubytování v parlamentním ubytovacím zařízení. V současné době jde o 2500 PLN.

Hromadná doprava, včetně domácích leteckých destinací, je pro poslance zdarma, a to včetně městské hromadné dopravy.

Poslanci dále dostávají paušální částku ve výši 14 200 PLN na pokrytí výdajů spojených s výkonem jejich mandátu. Paušál je určen zejména na pronájem kanceláří a platy asistentů. Poslanec musí každoročně částku vyúčtovat.

¹⁴ Údaj vychází z odpovědi litevského Seimas na dotaz ECPRD č. 4229 z listopadu 2019.

¹⁵ Zákon je dostupný na: <http://www.sejm.gov.pl/prawo/mandat/mandat.htm> [27. 8. 2020]

¹⁶ Jeden zlotý je 5,97 Kč [27. 8. 2020]

Rakousko

Plat

Spolkový zákon o platech nejvyšších představitelů státu a členů Národní rady¹⁷ stanoví plat poslance Národní rady jako základní částku pro stanovení platu všech ústavních činitelů. Tato částka je 7 418,62 euro.

§ 3 ústavního spolkového zákona o omezení odměn veřejných činitelů¹⁸ stanoví, že předseda účetního dvora bude předkládat každoročně do 5. prosince rozhodnutí o úpravě platu veřejných funkcionářů v závislosti na míře inflace. Statistický úřad předkládá do 30. září zprávu o roční míře inflace (index růstu spotřebitelských cen). Na základě této zprávy vydává ministr sociálních věcí rozhodnutí o indexu pro valorizaci starobních důchodů. Předseda účetního dvora rozhodne o navýšení platu veřejných funkcionářů o index (roční míra inflace, valorizace důchodů), který je nižší.

V současné době je plat poslance Národní rady 9 091,64 euro. Ústavní činitelé mají v Rakousku nárok na 13. a 14. plat¹⁹.

Další náležitosti

Měsíčně má poslanec právo na 545 euro na pokrytí IT vybavení, cestovních, ubytovacích a dalších nákladů spojených s výkonem mandátu. Částka se navyšuje v závislosti na vzdálenosti bydliště od hlavního města, např. vzdálenost 2 hodiny představuje 1 131 euro a každá další půlhodina je 283 euro. Tato částka je určena také na pronájem kanceláře ve volebním obvodu.

Spojené království

Plat

od roku 2013 rozhoduje na základě zákona o parlamentních standardech²⁰ o platech členů Dolní sněmovny Nezávislá autorita pro parlamentní standardy (Independent Parliamentary Standards Authority - IPSA). Členy tohoto orgánu nesmí být poslanci. Formálně jmenuje předsedu a členy IPSA královna na funkční období 5 let. Činí tak na návrh Dolní sněmovny, které předkládá návrh na usnesení její předseda, který je zodpovědný za průběh výběrového řízení. S návrhem musí souhlasit parlamentní výbor pro IPSA, který je zřízen na základě zákona pro kontrolu činnosti IPSA. Členy tohoto výboru jsou ex officio předseda Sněmovny, parlamentní tajemník vlády a předseda výboru pro standardy a privilegia, dále pět členů Dolní sněmovny volených sněmovnou a tři laičtí členové sněmovny jmenovaní sněmovnou na základě výběrového řízení.

Základem pro stanovení ročního platu poslanců je průměrný plat zaměstnanců ve veřejném sektoru, který zveřejňuje statistický úřad. Stanovení výše platu předchází veřejná diskuse.

Roční plat poslance Dolní sněmovny je 81 932 liber²¹.

¹⁷ <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10001475> [28. 8. 2020]

¹⁸ <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10001474> [28. 8. 2020]

¹⁹ Údaj vychází z odpovědi rakouské Národní rady na dotaz ECPRD č. 4508 z listopadu 2019.

²⁰ Kromě stanovení platu poslance IPSA kontroluje výdaje poslanců a poskytuje jim konzultace k oprávněnosti výdajů a plateb za služby, které poslanci realizují z veřejných prostředků. Dostupný na: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2009/13/crossheading/independent-parliamentary-standards-authority-etc> [28. 8. 2020]

²¹ <https://www.theipsa.org.uk/mp-costs/mps-pay-and-pensions/> Kurz libry ke Kč je 1: 29,2 [28. 8. 2020]

Další náležitosti

Poslanci Dolní sněmovny mohou požadovat proplacení cestovních nákladů, a to jak veřejnou dopravou, tak soukromými dopravními prostředky. Veřejná doprava je proplácena v závislosti na cenách jízdného, pro soukromé dopravní prostředky je proplácena paušální částka za ujetý kilometr. Propláceny jsou cesty mezi sídlem parlamentu a volebním obvodem (včetně obvodu na území Londýna) a cesty v rámci volebního obvodu, s výjimkou cesty z místa bydliště do poslanecké kanceláře.

Poslanci žijící mimo Londýn mohou požadovat proplacení nákladů na bydlení, a to v případě, že využívají vlastní bydlení. Nárok musí být prokázán, nejedná se o paušální částku.

Poslanci mají dále nárok na pronájem kanceláře ve volebním obvodu²².

Slovensko

Plat

Plat poslanců upravuje zákon č. 120/1993 Z.z., o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky²³. Podle § 2 citovaného zákona náleží poslanci plat ve výši trojnásobku průměrné nominální měsíční mzdy zaměstnance v hospodářství Slovenské republiky za předchozí kalendářní rok. Podle § 29 citovaného zákona pak poslanci náleží v roce 2017 plat a paušální náhrady ve výši určené v roce 2011, tzn., že v roce 2017 je základní plat poslance 1 961 euro. Se všemi dalšími nároky byla odměna poslance NRSR v roce 2018 3 346, resp. 3 576 euro v závislosti na bydlišti poslance. Základní plat se dále snižuje podle podílu hrubého domácího produktu (HDP) a schodku veřejných financí následujícím způsobem:

- pokud je podíl schodku veřejných financí a HDP za rok předcházející roku, na který se plat poslance vypočítává, roven nebo vyšší než 0,07, základní plat se sníží o 0,15 násobek průměrné nominální měsíční mzdy zaměstnance v hospodářství SR za předchozí rok;
- pokud je podíl schodku veřejných financí a HDP za rok předcházející roku, na který se plat poslance vypočítává, roven nebo vyšší než 0,05 a nižší než 0,07, základní plat poslance se sníží o 0,1 násobek trojnásobku průměrné nominální měsíční mzdy zaměstnance v hospodářství SR za předchozí rok;
- pokud je podíl schodku veřejných financí a HDP za rok předcházející roku, na který se plat poslance vypočítává, roven nebo vyšší než 0,03 a nižší než 0,05, základní plat se sníží o 0,05 násobek trojnásobku průměrné nominální měsíční mzdy zaměstnance v hospodářství SR za předchozí rok.

Další náležitosti

Poslanci bydlící na území Bratislavy mají nárok na paušální sumu 1 966 euro měsíčně, bydlící mimo Bratislavu 2 294 euro.

Poslanci mohou využívat zdarma železniční dopravu. Poslanci bydlící mimo Bratislavu mohou využívat ubytovací kapacity Národní rady.

Spolková republika Německo

V Německu je plat poslance stanoven zákonem o členech Bundestagu²⁴. Sekce 11 zákona stanoví, že členové Bundestagu mají dostávat měsíční plat založený na platu a příplatcích soudce nejvyšších spolkových soudů. Pro rok 2015 byl plat stanoven na 9 082 euro. Od roku 2016 je v platnosti postup pro valorizaci platů, podle kterého musí předseda statistického úřadu předložit předsedovi

²² Veškerá finanční schémata jsou určována IPSA.

²³ Dostupný z: <http://www.epi.sk/zz/1993-120>

²⁴ <https://www.bundestag.de/resource/blob/189732/6e3095be7d1968201ca34bbca5c285d9/memlaw-data.pdf>

Bundestagu do 31. března informaci o indexu růstu nominálních mezd a předseda parlamentu vydá rozhodnutí o úpravě platů poslanců s platností od 1. července.

Tento postup úpravy se od nového volebního období využije pouze tehdy, pokud Spolkový sněm přijme usnesení do tří měsíců následujících po ustavující schůzi potvrzující úpravu platu. Není-li v této lhůtě přijato usnesení, použije se pro plat poslední vypočtená částka, a to až do té doby dokud Spolkový sněm nepotvrdí usnesením novou částku nebo nezmění úpravu v zákoně. Od 1. července 2019 byl plat poslance Spolkového sněmu 10 083,47 euro²⁵.

Švédsko

Ve Švédsku rozhoduje podle zákona o parlamentu²⁶ o odměně poslanců nezávislá Parlamentní komise, kterou volí parlament. § 2 zákona stanoví, že každý člen parlamentu má právo na odměnu za výkon mandátu. § 15 vytváří tříčlennou komisi, která je složená z předsedy a dvou členů. Volbu členů komise organizuje ústavní výbor.

Sekce 1, kapitoly 3 zákona o finančním zabezpečení členů parlamentu stanoví, že o výši odměny a dalších nárocích rozhoduje komise.²⁷

V souladu se sekci 1, kapitoly 2 zákona o finančním zabezpečení členů parlamentu má předseda parlamentu nárok na odměnu ve stejné výši, jako předseda vlády.

V praxi Komise bere při stanovování odměny v úvahu celkový vývoj mezd na pracovním trhu a posuzuje oprávněnost zvýšení platu poslanců. Odměna je v současné době 6 429,3 euro²⁸.

Anotace/Annotation

Způsob stanovení platů členů poslanců ve vybraných zemích EU

Práce poskytuje přehled základních způsobů stanovování platů členů parlamentu a jejich vztah k ostatním ústavním činitelům. V přehledu jsou vybrány země Evropské unie reprezentující parlamentní formu vlády

Klíčová slova

Parlament, poslanec, plat

Method for determining MPs' salaries in selected EU countries

The work provides an overview of the basic ways of determining the salaries of Members of Parliament and their relationship with other constitutional officials. The overview lists the countries of the European Union representing the parliamentary form of government.

Key words

Parliament, MP, salary

²⁵ Údaj vychází z odpovědi německého parlamentu na dotaz ECPRD č. 4229 z listopadu 2019

²⁶ <https://www.riksdagen.se/globalassets/07.-dokument--lagar/the-riksdag-act-2015.pdf> [28. 8. 2020]

²⁷ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-19941065-om-ekonomiska-villkor-for_sfs-1994-1065 [28. 8. 2020]

²⁸ Údaj vychází z odpovědi švédského parlamentu na dotaz ECPRD č. 4229 z listopadu 2019.

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:

Název: Způsob stanovení platů členů poslanců ve vybraných zemích EU
Autoři: Pecháček, Š.
Číslo: Vybraná témata č. 01/2022
Datum: leden 2022

Klíčová slova:
Parlament; poslanec; plat

EDICE: VYBRANÁ TÉMATA

Typ edice: online, ISSN 2533-414X
URL: <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=3>
První vydání edice: leden 2005
Frekvence vydání edice: nepravidelná
Zaměření: aktuální témata relevantní pro činnost Parlamentu České republiky
Jazyk: CZ
Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1